

امنیت از جمله واژگانی است که استفاده زیادی داشته اما در مقام تعریف کمتر به آن توجه شده است. شاید به این دلیل که بر این فرض شده است.

امنیت در تمام بحث های آفرینش بوده است که همواره در نظم آفرینش توجه شده است.
در بحث هبوط آدم

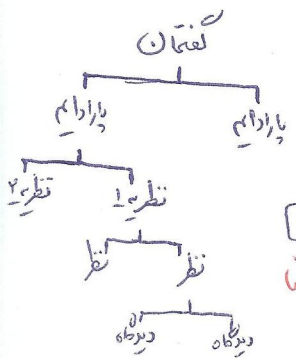
با توجه به مباحث تاریخی این سوال مطرح بوده که هدف از تشکیل دولت چیست؟ آزادی یا امنیت؟
تا وقتی دولت تشکیل شده، در حالت طبیعی (Natural) قرار داریم. آزادی وجود دارد. اما زمانی که دولت ایجاد می شود، آزادی انسان را در حدی محدود می کند. در مقابل محدود شدن آزادی، خدمات عمومی توسط دولت تأمین می شود که مهم ترین خدمت عمومی، تأمین امنیت است. خدمات عمومی آن دسته از خدمات است که به طور فردی قابلیت تأمین ندارد.

اولین دغدغه مردم، تأمین امنیت است؛ «لابد للناس من أمر» بزرگوار فاجعه

پس امنیت یک موضوع تاریخی است که در تاریخ تحول بشر وجود داشته است.

تعاریف امنیت: مجموع تعاریف ارائه شده از امنیت؛ ۲ دسته اصلی تقسیم می شود: ۱- لغات ایجاد امنیت ۲- لغات سلبی امنیت

لغات ایجاد امنیت: مجموعه ای از گزاره های منطقی که به صورت معناداری به هم متصل شده اند؛ به طوری که تولید معنا می کنند.
لغات سلبی: مجموعه ای از گزاره های منطقی هستند که الگوها و معنی را برای تولید یک رفتار مشخص ایجاد می کنند.
(الگوی سرشت)

* لغات بالاتر از یادادام است؛ چرا که برای یادادام تولید معنا می کند.
اسلام سیاسی یک لغات است. الگوی «ولایت فقیه» را برای آن تعریف کرده ایم.

* اگر رابطه ای بین لغات دیدیه را قطع کنیم، دیدیه بی معنا می شود.
دیدیه ی مرگ در یک لغات شهادت معنا می دهد و در لغات دیگر مرگ است.

تفسیری: عبارتست از مجموعه ای از گزاره های منطقی که نحوه ارتباط میان دو یا چند متغیر را در ساختار زبانی مشخص می بیند.
بر پذیرش نسبی خنجان آن حوزه ارائه می دهد.

نظر: زیر مجموعه ی نظریه است اما پذیرش نسبی خنجان را ندارد.
دیدگاه: نظم و نسق نظریه و مبانی استدلال آن را نیز ندارد.

لغات سلبی: امنیت = نبود تهدید. امنیت عبارت است از وضعیتی که در آن منافع بازنگر از سوی دیگر بازنگران یا مورد تهدید قرار نگیرد و یا در صورت وجود تهدید، امکان مدیریت آن برای بازنگر وجود داشته باشد.
مدیریت تهدید: مجموعه سیاست هایی که به بازنگر امکان مهار، مقابله و یا تبدیل تهدید را می دهد.

[Manage of threat] ← MoT

* در گنجان سلبی چند عنصر وجود دارد که تکلیف صاحب امنیت را مشخص می کند:

اول) عامل تهدیدگر	چند مورد مهم است	میزان قدرت
		خرد ملی: از اسباب لازم در داخل برخوردار نیستند. در گنجان سلبی داخل اند.
		ملی: نظام سیاسی بر مسائل داخلی حقوق یافته یا حاکمیت شکل گرفته است.
		منطقه ای: قدرتی که از قوه داخلی خود فراتر رفته و در بعد منطقه ای تأثیرگذار است.
		بین منطقه ای
		بین املی
		جهانی
		شبکه های ارتباطی
		اهداف حیاتی...
		انگیزه (ست)

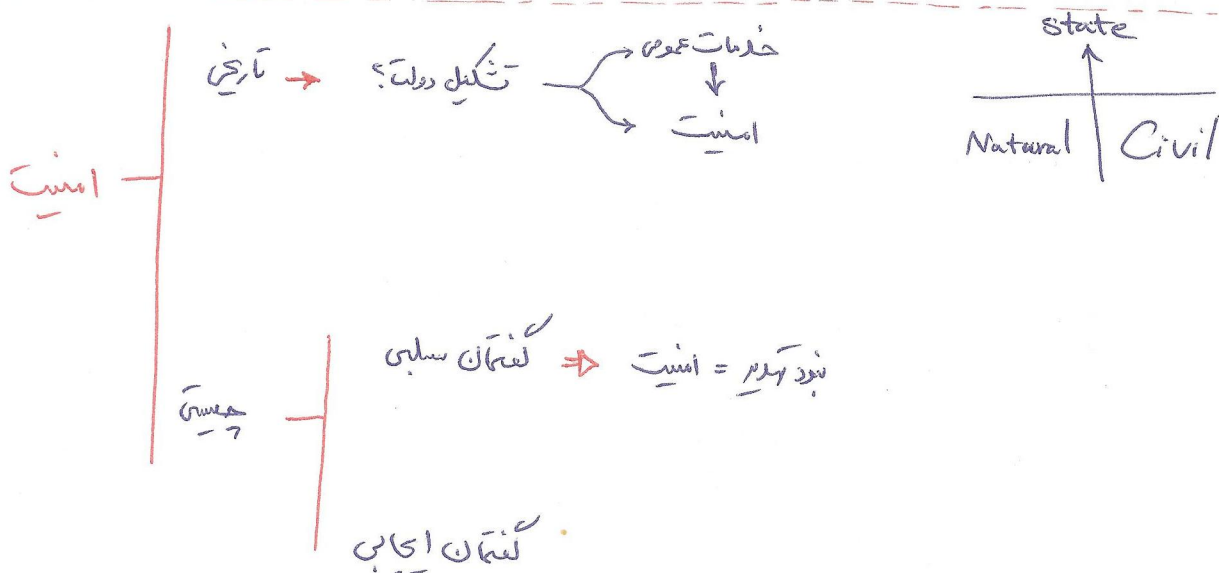
* رابطه ای انگیزه ها و انگیزه های امنیت مستقیم نیست.

دوم) تهدید شونده: منافع بازگیر مهم ترین عامل است.

- تهدید عبارت است از مخاطره نسبت به منافع.

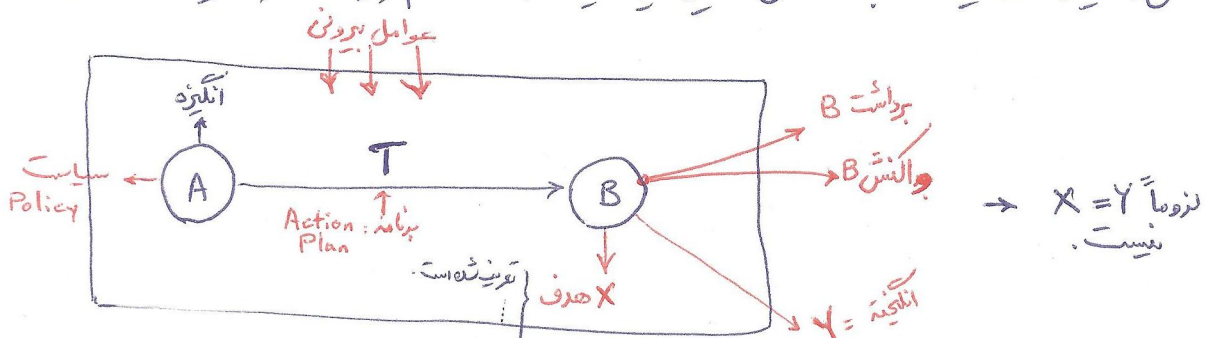
منافع یک بازگیر به ۳ دسته اصلی قابل تقسیم است

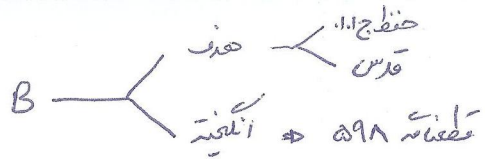
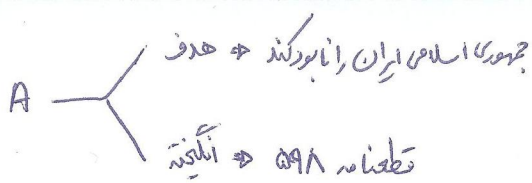
حیاتی
مهم
حاشیه ای

تقریباً بی مختلف در امنیت داخلی / جلسه ی دوم [هفته ی دوم] / دکتر افشاری / ۱۹، ۱۱، ۹۳

انگیزه جسته از هدف است که جنبه ی عینی پیدا می کند. انگیزه، نیرو محرکه ای است برای رسیدن به هدف. گاه هدف یک چیز است ولی انگیزه چیز دیگری می شود. انگیزه آن چیزی است که در نهایت تحقق می شود. در تولید تهدید تنها عامل تهدیدگر مؤثر نیست؛ بلکه عوامل محیطی نیز تأثیرگذار اند. هم چنین رفتار تهدید شونده مؤثر است.

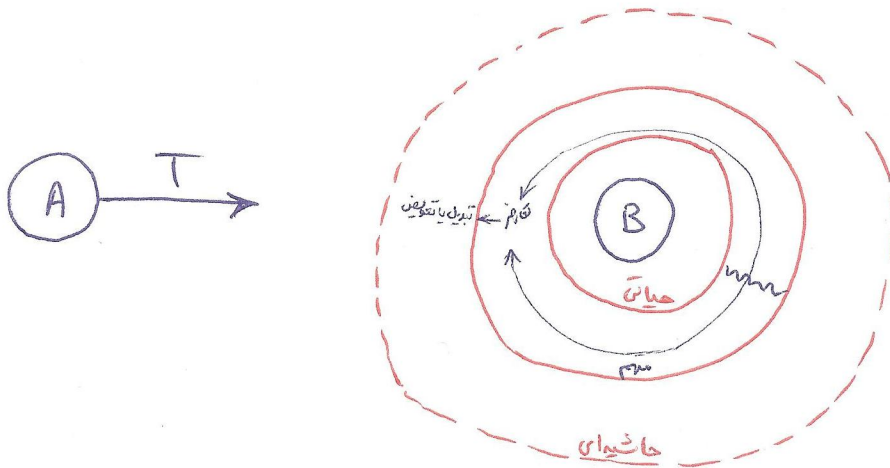
منفعت: چیزی که برای بزرگتر مطلوبیت داشته، صیانت، ارتقا و یا کسب آن را دنبال می نمایند.

منافع حیاتی: آن دسته از منافع که با هستی بزرگتر در ارتباط اند. در نتیجه غیر قابل چانه زنی و معامله می باشند.

منافع مهم: آن دسته از منافع که اولویت نخست در آن ها تأمین می باشد (مانند منافع حیاتی) مگر در موارد خاص که قابل تبدیل یا تعویض هستند.

در منافع حیاتی موارد خاص وجود ندارد لذا منافع حیاتی قابلیت تبدیل و تعویض ندارد.

منافع حاشیه ای: منافع که وضع می شوند برای چانه زنی؛ وضع می شوند برای صیانت از منافع حیاتی و مهم.

نکته ۱: حجم منافع از حاشیه ای به سمت حیاتی باید کاهشده باشد. در الگوی مطلوب امنیتی منافع حیاتی باید کم تر باشد.

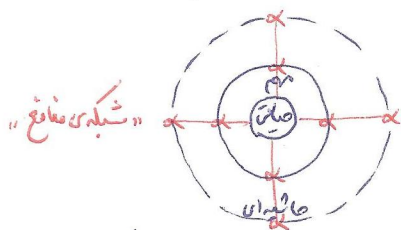

توسعه منافع حیاتی از لحاظ امنیتی مطلوب نیست.

نکته ۲: فلسفه وجودی منافع حاشیه ای، مهم و حیاتی نباید با یکدیگر ترکیب یا خلط شود.

جمع بندی: تهدیدات از رویکرد سلبی متناسب با میزان اهمیت موضوع تهدید (منفعت) قابل تقسیم و درجه بندی است. تهدید در منافع حیاتی اولویت دارد نسبت به منافع حاشیه ای و مهم.

* ارزش و حساسیت منافع حیاتی بسیار بالاست. به همین جهت هر چه کمتر منافع حیاتی پیش‌تر شود، میزان آسیب‌پذیری نیز پیش‌تر خواهد بود.

* منافع حیاتی، مهم و حاشیه‌ای، در یک شبکه پیوند دارند. شبکه‌ی منافع: شبکه‌ی حاصل آمده از منافع سه‌گانه.

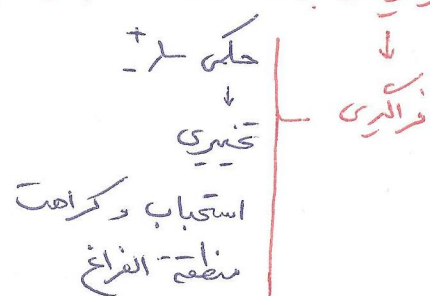
دلائل‌ای استیاد شبکه‌ی منافع: ۱. اتصال: لطیف و آسیب به یکی از منافع، به منفعت دیگر آسیب منتقل می‌کند. اصل اتصال امکان بهره‌برداری از منافع را می‌دهد؛ مثلاً تهدید ایران علیه رژیم صهیونیستی به منفعت حاشیه‌ای آن، بر منافع مهم و حیاتی آن، تأثیر گذار است. گاهی اوقات به منافع حیاتی دسترسی نداریم، از طریق تأثیرگذاری و تهدید بر منافع حاشیه‌ای، بهره‌برداری حاصل می‌شود.

۲. سیر (جریان): فرصت (و تهدیدات درون شبکه‌ی منافع در حال سیر هستند و هیچ‌کدام ثابت نیستند. ضرب و آسیب بزرگ‌تر، موجب اثرگذاری پیش‌تر در منافع حیاتی می‌شود.

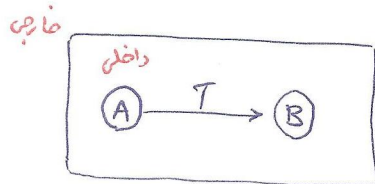
* یکی از مولفه‌ها شکل‌گیری منافع حیاتی، ایدئولوژی است.

فراگیری و جهان‌شوی اسلام چند سطح دارد:

جهان‌شوی و حیاتی بودن منفعت منافاتی با هم ندارند.

سوم) محیط: مجموعه‌ی عناصر پیرامونی که به صورت سلبی یا ایجابی در تکوین و عملکرد تهدید یا فرصت، تأثیر گذار است.

محیط در یک تقسیم‌بندی رایج به دو قسمت تقسیم می‌شود: داخلی / خارجی

سمت افرازان ← جغرافیا

از حیث ماهیت / نرم افرازان ← قوت، فرهنگ، آداب و رسوم، جهان‌شوی

تأثیر محیط (در محیط مهم است) : مهم‌ترین تأثیر عامل محیط به نقش گمانه‌زوری (رئیس دهنده) و تحول ماهوی است. محیط گاهی در اثرگذاری تهدید، تسریع‌کننده است و گاهی تغییر محیط موجب تغییر در اثر بخشی تهدید است.

حوزه‌ها محیط ← مدیریت افکار عمومی : این امکان را می‌دهد که تهدید را تبدیل به فرصت کرد
 ← دیپلماسی عمومی : افکار خارج از مرزها برای ما مهم است.

نظریه‌ای مختلف در امنیت داخلی / دکتر انتقاری / جلسه چهارم [هفته‌ی چهارم] / ۹۳، ۱۲، ۳

محیط‌شناسی : ← سخت / نرم ← داخلی / خارجی

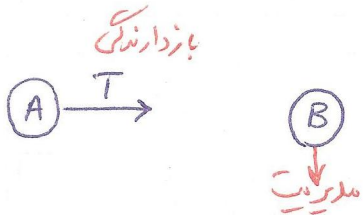
← نرم : بهره‌ای از مقدرات تاریخی را شامل می‌شود و مانند ایدئولوژی

← سخت : مؤلفه‌ای سخت افزاری می‌تواند شامل مواردی مانند جغرافیا و ژئوپولیتیک باشد.

تهدید : فحش‌طرائف است که متناسب با اهداف و امکانات عامل، در چهارچوب شرایط و مقتضیات منطقه‌ای نسبت به منافع بازنگر هدف، تولید و طراحی می‌شود.

* موضوع مهم امنیت، تهدیدشناسی است.

* امنیت در گفتمان سلبی تئوریک بیان می‌کند به قدرت. امنیت و قدرت دوری یکی که ارزیابی می‌شود و رابطه‌ی این دو، رابطه‌ای مستقیم است. به عبارت دیگر استراتژی امنیتی توصیف شده از سوی کارشناسان این گفتمان (سلبی) به صورت ساده عبارت است از : افزایش قدرت به منظور افزایش میزان امنیت.

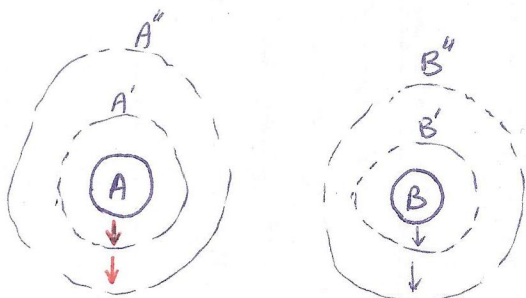

الف) قدرت مانع و بازدارنده‌ی تهدیدات است.

ب) قدرت امکان مدیریت تهدید می‌دهد.

گفتمان سلبی در مقام عمل مورد نقد واقع شده و باندیده‌ای به نام «مفهوم امنیتی» مواجه هستیم.

معنای امنیتی / security Dilemma

* مفهوم امنیتی چگونه ایجاد می‌شود؟

بازنگر B برای جلوگیری از تهدید A، قدرت خود را افزایش می‌دهد.

این مسئله باعث افزایش ناامنی می‌شود؛ چرا که بازنگر A احساس

ناامنی می‌کند و لذا به سمت افزایش قدرت خود پیش می‌رود.

در دوران جنگ سرد چنین اتفاقی به وقوع پیوست.

نقدها به گفتمان سلبی : ۱. مفهوم امنیتی ایجاد می‌کند. هدف تأمین امنیت است ولی در واقع ناامنی تولید می‌شود.

۲. نگاه دست دوم به امنیت دارد. گفتمان سلبی، امنیت را تعریف نمی‌کند. بلکه

تنها امنیت را نبود تهدید معنا می‌کند. درست مانند این که بگوئیم روزی این که شب نباشد! نگاه کارشناسان در این گفتگو، عرضی است. هرگونه اصل تهدید است، امنیت عرضی است. رئالیست‌های سنتی چنین عقیده‌ای دارند که تأکیدشان بر force است.

* در اواخر دوران جنگ سرد، اتحادی برهمن سببی شکل گرفت. مارک سومر و گالنتسک از جمله افرادی بودند که گفتگو سببی را مورد نقد قرار دارند اما نظریه‌ی جایگزین ارائه نکردند. تنها کاری که گالنتسک کرد این بود که در محیط زیست و طبیعت بررسی کرد در چند اصل اسطرح کرد؛ گفتگو اجابی با فروپاشی سوروی تقویت شد اما اقداماتش چون حادثه‌ی استیپر گفتگو اجابی را با خلع سواج کرد.

اصول جدید گالنتسک

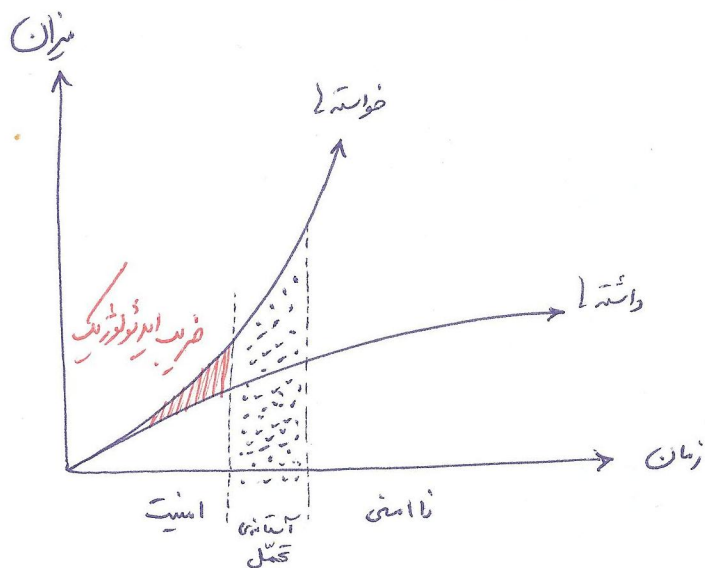
(۱) انطباق: انطباق با محیط موجب افزایش امنیت می‌شود. این موضوع را در موجودات مختلف بررسی کنیم.

(۲) قابلیت خودترمیمی: در عین ضعف ظاهری، این قابلیت، امنیت را است. مثل مارمولک

:

نتیجه‌ی اصول ۱۲ گانه‌ی گالنتسک: قدرت به تنهایی معیار امنیت نیست.

گفتگو اجابی امنیت: امنیت عبارت است از نسبت میان خواسته‌ها و داشته‌ها در چارچوب ضرب اندک‌تولزیک به گونه‌ای که در آن واحد سیاسی، تولید رضایتمندی نماید.

حالت سوروی از دیدگاه خانم تدابرت گار: این ۲ زمان سوروی می‌کنند که به آن چه که توقع دارند، نمی‌رسند. این محرومیت نمی‌موجب سوروی می‌شود.

① **خواسته :** مجموع نیازهای که اولویت یافته و بازنگری جهت تأمین، صیانت و ارتقای آن حاضر به هزینه کرد منابع در اختیار می باشد.

- **ملاحظات استی در بحث خواسته ها :**

- خواسته لا حالت فزاینده دارد.

به کاهش خواسته ها موجب کم شدن شکاف می شود. لذا نوعی است ایجاد می شود، اما این نوع است نیازدار است.

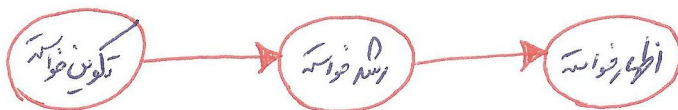
- به کم گنجشگی در زمینه خواسته ها، درست نیست. به کم گنجشگی، غیر افزایش دهنده خواسته ها، خواسته ها باید صورت مدیریت شده و با شیب ملایم افزایش یابد.

- خواسته لا یک دست نیست و انواع دارند.

به خواسته های مشروع / نامشروع ← تطابق با شرع

به خواسته های ممکن / غیر ممکن ← امکان تحقق

مدیریت خواسته : برنامه ریزی جهت تأثیرگذاری در فرآیند تکوین، رشد و اظهار خواسته.

ماهوی : مشروع یا نامشروع بودن، جامع به بد مطابق با خواسته نامشروع بین پرورد و تربیت شود.

شکلی : جامع به گونه ای تربیت شود که خواسته ها مطابق با اصل تدبیر، میضری، چه موقعی و چگونه باشند.

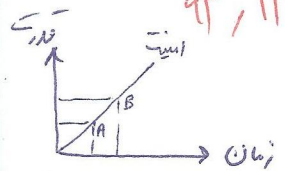
مدیریت خواسته سوظ است، در موضوع

نظریه ای مختلف در امنیت داخلی / حکمران معنوی / جلسه پنجم [هفته پنجم] / ۹۳، ۱۲، ۱۰

تا قبل از خانم ته رابرت کار، تعریف از امنیت به صورت نقطه ای روی نمودار (زمان-قدرت)

ارائه می شد. اما تعریف کار بر اساس وضعیت بود. نموداری که کار

ارائه داد، طبق نمودار "ج" در اقتصاد است.

طبق این نمودار حوض قدرت بین بر باشد، استی بالاتر است.

② **داشته ها :** مجموع پاسخ های ارائه شده به خواسته لا.

* پاسخ چند صورت دارد:

- تأمین: خواسته‌ای مشروع و ممکن را باید تأمین کرد.

- آفای: در صورتی خواسته‌ای مشروع نباشد و یا امکان تحقق نداشته باشد، وظیفه دولت، آفای است؛ از لحاظ امنیتی این کار، ناچهارم و در نتیجه تأمین به بار می‌آورد. کارشناس امنیتی وظیفه دارد آفای را به گونه‌ای صورت دهد که از لحاظ ذهن جامعه را آماره‌ی پذیرش نماید.

امروزه آفای، حرف اول را می‌زند؛ چرا که بسیاری از خواسته‌ها قابلیت تأمین ندارند.

البته آفای جایی است که اوله‌ی مسئل و منظر وجود دارد.

- توضیح: گاهی نظام‌های سیاسی در تأمین خواسته‌ها ناکام اند. به علاوه قدرت آفای نیز ندارند؛ در نتیجه به توضیح روی می‌آورند که می‌تواند به دلایل تکنیکی

پاسخ‌های توضیحی به صورت کوتاه مدت و مقطعی، مفید است؛ هر چند ضرب نفوذ یابنی دارد.

- سرکوبی: در صورتی که از هیچ یک از طرق بالا نتوان پاسخ نیازها را داد.

* اگر چه خواسته‌ها به طور فزاینده در حال افزایش اند، اما کارآمدی نظام سیاسی را می‌توان از طریق مدیریت خواسته‌ها افزایش داد.

* کارآمدی دلائل بر توان تأمین، آفای و توضیحی یک نظام دارد.

- در عالم واقع معمولاً روند افزایش خواسته جلوتر از روند افزایش داشته‌هاست.

(۳) ضرب ایدئولوژیک: مجموعه‌ی اصول و یا گزاره‌هایی که به صورت یشتن پذیرفته شده اند.

ضرب ایدئولوژیک هر جامعه متفاوت است؛ در جامعه‌ای اسلام، در جوامع دیگر ناسیونالیسم، زبان، ... ضرب ایدئولوژیک به شمار می‌روند.

* مهم‌ترین کارکرد امنیتی ضرب ایدئولوژیک عبارت است از:

ضرب ایدئولوژیک مانع از واکنش خواسته‌ها و داشته‌ها در واحد زمان می‌گردد و از این طریق، تولید زمان برای مدیریت امنیتی می‌نماید.

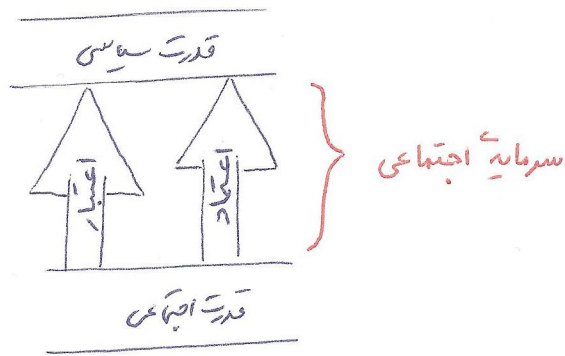
با این تعریف از منظر امنیتی در مواجهه با ضرب ایدئولوژیک یک باید و یک نباید داریم:

نباید ۱- مدیران امنیتی هرگز نباید مدیریت امنیتی را بر پایه‌ی ضرب ایدئولوژیک استوار نمایند.

باید ۲- مدیریت کلان جامعه باید به تقویت و بازتولید ضرب ایدئولوژیک اقدام کنند.

نظریه (ی) مختلف در استیلا داخلی / حکمران اقتصادی / جلسه ششم [هفته ششم] / ۱۷، ۱۲، ۹۳

سرمایه اجتماعی: اگر رابطه میان قدرت اجتماعی و قدرت سیاسی بر مبنای اعتماد و اعتبار باشد، سرمایه اجتماعی است.

نسبت میان ضرب ایدئولوژیک و سرمایه اجتماعی به صورت عام و خاص مطلق است. ضرب ایدئولوژیک علاوه بر اعتماد و اعتبار شامل اعتقاد، عرف و... نیز می شود.

علم و استیلا

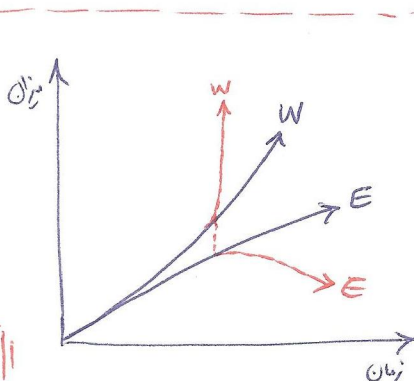
گاهی عالم شدن (دانستن) موجب ایجاد امنی است. اما گاهی جهل و ندانستن، امنی بخش است.

سجین خواسته (از طریق نظرسنجی ها صورت می گیرد). جیسین خواسته ها با نظرسنجی ها مشخص می شود. گزارش عملکرد نشان دهنده میزان داشته ها است.

برای تعیین سطح ضرب ایدئولوژیک ۲ معیار وجود دارد: ۱. ظواهر شریعت ۲. میزان التزام عملی

$$S = \alpha \frac{E}{W}$$

که $E \rightarrow$ خواسته
که $W \rightarrow$ سرمایه
که $S \rightarrow$ ضرب ایدئولوژیک

بر اساس الگوی ایجابی، فرآیند استیلا یا ناامنی را معین نمود:

خواسته ها	داشته ها	ضرب ایدئولوژیک	می توان
↑	↓	↓	↑
بهترین حالت	نامانی در کوتاه مدت	ضرب ایدئولوژیک	استیلا در کوتاه و میان مدت
↓	↑	↑	↓
بدترین حالت	استیلا در کوتاه و میان مدت	نامانی در کوتاه مدت	ضرب ایدئولوژیک

حالت ثبات

ضرب آید در اثر یک

داشته ها

خواسته ها

در نگاه ایجابی با توجه به سه مؤلفه ی بیان شده می توان چنین استنباط نمود که وضعیت امنیتی هر جامعه ای را در چشم انداز آینده متناسب با فراکنده های آگاهانه ی مدیریت خواسته ، افزایش کارآمدی و تقویت ضرب آید در اثر یک در یکی از حالات نا امنی در کوتاه مدت ، نا امنی در میان مدت ، ثبات و وضعیت امنیتی ، افزایش امنیت در کوتاه مدت ، میان مدت و بلند مدت خلاصه نمود .

- الف. نا امنی در کوتاه / میان / بلند مدت
ب. امنیت در کوتاه / میان / بلند مدت
ج. ثبات

❖ گفتمان ایجابی ، رونیزی است . روند شناسی موجب ایجاد توانایی رشد و معایب می شود .

❖ گفتمان ایجابی ، توانی تجویز بالایی دارد .

❖ گفتمان ایجابی ، جامع وجهی سلبی نیز نباشد . گفتمان ایجابی ، وجهی گفتمان سلبی را نادیده نمی گیرد .

نظریه های مختلف در امنیت داخلی / دکتر افتخاری / جلسه ی هفتم [هفته ی هفتم] / ۹۳/۱۲/۲۴

با فرض پذیرش گفتمان ایجابی، برای مدیریت تهدیدات عینی چه باید کرد؟ آیا گفتمان ایجابی به تهدیدات عینی توجه ندارد؟

پاسخ کوتاه: گفتمان ایجابی می تواند برای تهدیدات عینی تحلیل تجویز نماید.

جایگاه تهدیدات عینی در تجزیه و تحلیل گفتمان ایجابی:

مقدمه اول) در وضعیت تعارض منافع، چه شرایطی موجب می شود بازیگر B اقدام به تهدید بازیگر A می کند؟

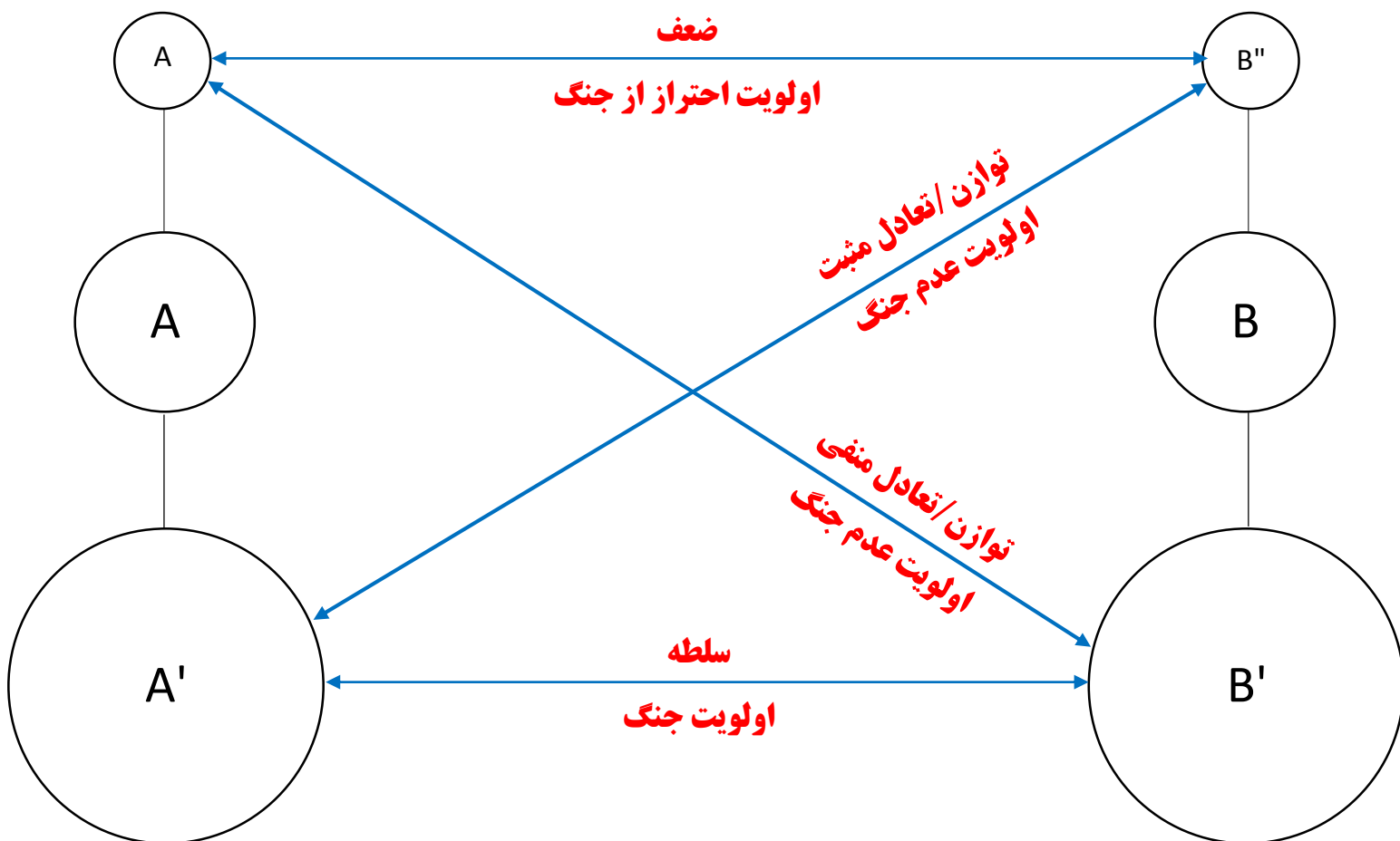
- زمانی که بازیگر B مطمئن باشد میزان منافی که به دست می آورد، نسبت به هزینه هایش بیش تر باشد. (قانون هزینه-فایده) منافع ناشی از اقدام < هزینه های اقدام
 - ریسک اقدام پایین باشد؛ از تحقق نتایج مطلوب خود تا حد زیادی مطمئن باشد. حمله ی نظامی علیه ایران از این بابت انجام نمی گیرد که ریسک اقدام بالاست نه از این جهت که قدرت نظامی ایران بالاست.
- * در چنین شرایطی بازیگر قاعداً به سمت تهدید پیش می رود.

مقدمه دوم) نسبت بین واقعیت و تصورات چیست؟

واقعیت از جنس real است و جنس تصور image است.

ما در جهانی از تصورات زندگی می کنیم. همه ی تصمیم گیری های استراتژیک به یک تصور از پدیده ی مقابل وابسته است. رسیدن به حاق واقع ممکن نیست. تنها دریافت تصویری نزدیک به واقعیت امکان پذیر است.

هر اقدامی براساس تصویری از بازیگر مقابل و برآوردی از توان خود صورت می گیرد. (تصویر صفحه ی بعد)

تصاویر را ما می سازیم.

تصویرپردازی ها:

- به تعبیر قرآن: بنیان مرصوص؛ تصویری محکم شکل می گیرد. ممکن است کم باشیم ولی قدرت بالایی داریم: کم من فئة قليلة غلبت فئة كثيرة. یک نوع تصویر را باید خودمان تولید کنیم و یک نوع تصویر را خودمان از خود داریم. این جمله از امام خمینی که آمریکا هیچ غلطی نمی تواند بکند، بر همین مبناست.
- به تعبیر قرآن: بیت العنکبوت؛ گاهی منابع قدرت زیادی داریم ولی ضعف نشان می دهیم. خانه ی عنکبوت دچار «وهن» است نه عدم قوت. جهان اسلام قدرت زیادی دارد ولی مقابل عده ی محدودی صهیونیست، ضعف نشان می دهد.

جمع بندی:

تهدیدات عینی تابعی هستند حداقل از دو تصویر:

تصویر بازیگر از خودش

تصویر بازیگر از بازیگر مقابل

پس در نگاه ایجابی، تهدید تقلیل پیدا می کند به تصویر.

ریسک همواره وجود دارد؛ لذا باید تلاش کرد تصاویر نزدیک به واقعیت (تصورات واقعی) به دست آورد.
در گذشته مرز میان تصویر و واقعیت معلوم بوده است. اما امروز ترکیبی از تصویر و واقعیت به وجود آمده است: تصویر واقعی

